

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 Ötvenmásod perczórát 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű, mint szintén több
 isbeli hirdetésnek, alkú szerinti a leg-
 olcsóbb árért
 Bélyegdíj: minden beiktatásért külön
 30 kr.
 „Nyit-tér”-en megjelenő közlemény 60
 hasabos sora 15 kr.
 Név- vagy bérmentesül beküldött ká-
 iratok nem vevének tekintendők. — Ugy-
 szintén kéziratok sem adnak vissza.

Előzetési árak
 Helyben és postán küldve
 Egy évre 10 ft — kr. — évre 2 ft 50 kr
 Fél évre 5 — „ — „ — „
 Előzetési pénz a minden kötetben
 Folytatás. — Folytatás. — Folytatás.
 a szerkesztőségbe bérmentesen küldendők.
 Előzetési helyben:
 Telegráf K. Lajos könyvtárában
 debreczenben a szerkesztőségnél. — Egyébutt
 a postahivatalok utján.

Debreczen, február 10.

Messze kell vissza szállanunk az em-
 lékezet szárnnyain, egészen a rómaiak
 fénykoráig, midőn minden kinálkozó al-
 kalom, még ma is bámulható alakokat,
 nagyszerű hősiéket emelt ki a tömegből,
 kik nem riadtak vissza, képétől a halál
 legborzasztóbb nemének, ha azzal a ha-
 zának tehettek szolgálatot. — Számítanak
 példákul tudnánk állításunk igazolására
 szolgálni, de azokat megőrizték a törté-
 net múzsája, ismételtetése szükségte-
 len. Miért hoznánk fel Quintus Curtius
 példáját, ki, midőn szülővárosának köz-
 tere meghasadván, veszélyes, folyót gőzt
 lövelt ki, az orakulum azon jóslatára,
 hogy ez öldöklő jelenség csak akkor szű-
 nik meg, ha egy ifjú a tatóngó ürbe
 veti magát, — nem gondolkodott és nem
 ingadozott a cselekvés és nem cselek-
 vés között, hanem harci paripára pat-
 tanván, imádott hőgyének karjai közül
 bele ugrott a borzasztó halál torkába.
 Ah! Róma dicsőségének tetőpontján ra-
 gyogott, míg olyan hőgyek neveltek az
 apró orozlások, mint a Grachusok
 anyja, a ki egy hiu hőgy ragyogó ék-
 szereinek felmutatgatója után, jól nevelt,
 iskolából hazatért két fiára mutatott,
 mondván: „ezek az én ékiszereim”. Idők
 múltán azonban a fényűzés ördöge ki-
 szorítván a nemes és magasos női éré-
 nyeket, a hőgyek bele síjdtak a fény-
 űzés demoralizáló moesájába, s maguk-
 kal rántották azokat a férfiak is, a kik
 előbb a világ csaknem minden zugában
 villogtatták győzedelmes fegyvereiket.
 Ellasszonyosodtak, puhító illatos fürdő-
 kben kéjek karjaiban dölve, pávanyel-
 vekből készült vasesornákban az éjjel nap-
 pallá változtatva várják be a borzasztó
 csapást, mely az óriás római birodalmat
 szétlombolta, mert a mint saját kő-
 tők a borzasztó katasztrófa után éne-
 kekben fen hányták... „diuturna quies,
 vitis alimenta ministrat, confrangit vires,
 et corpus inutile reddet.” (a folytonos
 henylés a véték tápláléka, megtöri a
 férfasságot, és a testet haszontalan hus-
 tóvéggé változtatja.) Ki hinné, hogy a
 gyöngéd, harmatszérű teremtesek, a nők,
 szerző okai lehettek volna egy nagy
 birodalom összeomlásának? Oh! a nők
 óriás szerepet játszottak és játszanak
 mostanság is a népek s nemzetek törté-
 netében. Elsőben a fényelgés miatt, a
 szegénység kopogtatott a dugzagdagok
 ajtaján is, a szegénység elvetette a puha
 kényelemhez szokott család kertjében
 az erkölestelenség magvát, az erkölestel-
 lenség magva kikelt, felsarjazott buján
 és elfojtotta az érény virágait. Az első
 lépés a bűnös ösvényen, szülte a másod-
 dik, és aztán a diczadik, mig nem
 aztán a hires nemzet, szegésgestől együtt
 összeomlott mint egy kártya-vár.

Térjünk át azonban értekezésünk
 közepette hazánk földére, s vessünk egy
 kockázatot pillanatot társadalmi éle-
 tünk egyik főtényezőjére, a nőnemre.
 Még 48 előtt, vagy pedig a 48-as
 években, hazánkban is találkoztak olyan
 hősiés anyák, kik fájdalommal, de a hazá-
 ért forrón érő kebellet mutattak a
 harcba induló egyetlen fiuk páizsára,
 hogy: „vagy ezzel, vagy ezen.” Hanem

aztán az önvédelmi harc elbukttával, a
 boszuló idegen rémuralma alatt, a bető-
 dülő idegenek, idegen szokásokat terjesz-
 tettek szét e hazában.

Az ősi érényről lekopott a szűzies
 tisztaság szócma, s most már csak
 hirében él, de több: nincs jelen.

Legelső nagybőszérű botlás volt a
 magyar nemzeti öltönytök s talán még
 nyelvnek is eldobása. Sőt mélyeségek ön-
 feleltségükben a magyar öltözetet nem
 szalon képesnek nyilvánították. — Ugy,
 hogy mostanság már fehér hollóként kell
 üdvözölnünk egy valódi honleányt. A
 mostani anyák már feltordult idősza-
 kaban nyerték nevelésüket, olyan idegen
 fajta nevelőnőkől, kiket Bergencziából
 szerelmi csalódás következtén ide üzött
 szomorú sorsuk, s itt a magyar nyelvet
 félig-meddig elcsajátították, nőnővelde-
 títették, megengedtetvén az, az illetők
 által könnyen, a bánatos hőgy ad hoc
 könyeire. Soha sem volt hazánkban
 különös gond arra, — jó magyar szü-
 letési nevelőnőről gondoskodni, a kik
 hasznos ismereteket, a hazának szerel-
 méit is be csapegették volna a gyöngye
 leánya szívecskéjébe. Krikszkraksz Bor-
 bala kisasszony, nőnőveldejét a világért
 sem tekint tanítésznek, hogy is tekin-
 téné, mikor az árva maga is tökélete-
 sen nélkülöz azokat, s hazaszeretetről
 fogalma sem levén, ugyan hogy önténé
 azt a nővelde leánykákba, hiszen neki
 hazája ott van a hol a boldogság napja
 süt. Szemeinkkel láttuk, hogy nővelde-
 dei leánya egy évig hordozta hibáktól
 hemzsegő magyar nyelvünket ilyen fel-
 irással: „Nyevtan. Gescheftelnak a ked-
 ves nővelde nők kényők kedvők sze-
 rint, a helybeli sajtó megrovást érdemlő
 könyvelmü dicséridáinak hatalmas vé-
 delme alatt. Mi résztünkrol még csak
 mindig egyhangú dicséretet olvastunk a
 lapok hasábjain, a pro forma eszközölt,
 nőnőveldei vizsgálatokról. Ez megbocsát-
 hatlan hiba egy részről, mert a napi
 sajtó szent hivatása, a nővelde ügye fel-
 lett argusi szemekkel örködni, de más
 részről, némi mentségükre szolgál a sajtó
 munkásainak, hogy bizony nem sokat
 törődnek itt velük, azokra a női és más
 ilyes fajta vizsgákra nem igen szoktak
 meghívotak küldeni, de hát mint napi
 eseményt, s mint bevégzett tényt elme-
 sőtí másnap, hogy Kraut Cecilia és Gans
 Alfonsa ilyen meg ilyen vizsgálatot tét-
 tettek le a szülők szörnyűséges megelé-
 gedésére.

Mindezen szomorú dolgok pedig
 történnék pusztán a látszat kedvéért,
 valódi belbecs és eredmény nélkül. Le-
 ányáink növeltetése a nullán alul áll.
 Az elemi osztályokat ugyan a derék,
 szorgalmas tanítók igyekezete folytán,
 kitünő eredménnyel elévzük, de azután,
 midőn magasabb kiképeztetés következ-
 nek, az előbb említett mód szerint na-
 gyon kevés az, mit a növeldekből sajtó-
 jukként marad-nód kincsil elhozhatnak.
 A program ugyan, mely kibocsátatik,
 temérdek tantárgyat felölel, melyet meg-
 vásárol ugyan a könyvtárustól, de azon
 könyveknek, csak a fedele nyövik el, a
 belsejével nem sokat törődik az illető
 növelde.

Na, de, ha hiányos a növelde kiké-
 peztetés, tökéletesen helyre pótolja azt

a családi körben a gondos jó mama,
 hogy idővel kedves, jó takarékos házi
 asszony váljék belőle.

A családi életben a tapasztalás szer-
 rint a kedves kis leánykát, oltalmazva
 a fuvó szélről, maga szoktatja rá — tisz-
 telet a kivételnek — a mamácska arra,
 hogy szép, kedves, üde arczát megfosza
 az ártatlanság harmatától a még eddig
 felülmulhatatlan szépitőszerek mázával
 s majom szörü szeretetével körül ölelvén,
 gondosan őrzi nehogy agyát, állását fel-
 lümlő öltönyök s fényűzési czikkék
 gondozásán kívül, más tárgy is hábo-
 rítsa. Egy zongora nélkülözhetetlen, me-
 lyen a mai házi nevelés legelső kelléke
 a tul' finomított s fehérített kezecke,
 egy pár dallamot el tudjon zörömbölni,
 s hozzá még dalolni is piczipiros aj-
 kaival.

— A képviselőház tegnapi ülésében Ta-
 nárky Gedeon igazolt képviselőnek jelentek
 ki. A központi bizottság jelentést adja be a
 Svájczzal kötött telepedési szerződésről. Na-
 pirendre következett a dohányjövődekről szóló
 törvényjavaslat tárgyalása a 12. §-nál, mely be-
 fejezetett. Ezután több interpellációra ke-
 rült a sor, melyek tárgyalása után az ülés vé-
 get ért.

— Mollináry tábornok felsőbb utasítás
 folytán megszorította a határőrséget s tüze-
 réket, valamint gyalogságot is szállítottatott a
 határra. A török csapatoknak legutóbbi bető-
 rése osztrák területre a B. C. szerint, felső-
 zatiások és kárpótlás tárgyát fogja képezni.

— Ausztriában — írja a „N.H.” — be-
 állt a miniszterválasztás. Előzőnek gr. Taffe ty-
 röl helytartót emlegetik. A mostani kabinetből,
 hiszrint Horst, Strehmayer, Chlumetzky és
 Zsiamalkovszky maradnak meg. Világos ezek-
 ből, írják a nevezett lapnak Bécsből, hogy a
 krízis azon miniszterek bukásából áll, kik a bi-
 rodalmi tanács clubjában oly nyilatkozatokat
 tettek Magyarország ellen, melyek után enged-
 niök lehetetlen.

— A déli vasut-hálózat olasz és osztrák-
 magyar részeinek különválasztása tárgyában ma
 ismét megkezdődnek a tárgyalások Bécsben.

— Apró hírek. A Hollán Ernő lekő-
 szőnése folytán megüritült felső-őri kerület vá-
 lasztói Ernuszt Kelemen kiáltottak ki jelöl-
 tén. S o m o g y m e g y e a h ó 8-ki kögyű-
 lése a képviselőházhöz az önálló vámentület
 érdekében feliratot küldeni határozott. A B u d a
 p e s t i kereskedelmi és váltótervényeszek
 előkévé Tóth Elek, legfőbb ítélőszéki bírő ne-
 vezetett ki. Huszár I lemondott a képviselő-
 ségről. A h a t á r v i d é k i bródi kerület
 Varos közésében újult kiütött a keleti ma-
 havész, ennek következtében a kereskedelmi
 miniszter a nevezett országrész ellen a szoros
 határzár újból életbeieptette.

**A n d r á s s y gróf reform-
 jegyzéke.**

Az Európa békekéjt ez évre elődött e-
 menyek hálózata e pillanatan Konstantinápoly-
 ban van összpontosulva, melynek lebonyolítását
 feszült figyelemmel várja a közvélemény.

Kétsgíkvül e selekvényél, a szövevé-
 nyek megoldásánál, ha ugyan sikerülni fog a
 béke helyreállítása a Balkán félszigeten, főér-
 deme van Andrássy grófnak, ki a lázadás le-
 csillapítására, mint közvetítő, békéltető, ideje-
 korán megtette diplomátiái uton a szükséges
 intézkedéseket.

— Hogyan?
 — Nos — az már egyre megy, akár-
 mint hal meg — ismétlém. — Ha ide hoz-
 nád és ő tovatönnék...
 — De hát azután mi következik?
 — De Pál, végre is tökéletesen mindgy,
 akár a vízbe folydot, akár ugy szurtad le.
 — Valóban hiszed azt?
 — Sőt azt is hiszem, hogy az utolsó
 könnyebb volna rá nézve.
 — De ki tehet arról, ha ő a neheze-
 bet választja kiáltá hirtelen leirhatatlan el-
 keseredés hangján. Hát ki kényszeríti, hogy a
 hurokba duzja a nyakát, holott felajánlottam
 neki a szabadságot! Hogy jönnek azon gondo-
 latra, hogy őt a vízbe fojtsam, ha ő nem ra-
 dag engem torkon. Nem fojt-e ő is minket a
 vízbe? Nem rabolja-e el boldogságunkat?
 Tán te tréfnának tekinted mindezt — de én
 nem találok benne semmi gyönyörűséget. Téged
 nem nélkülözhetlek. Stevitschnél töltött életem
 öröngyövé tesz. Ejjel nappal azon tünődöm,
 hogy miként szabadhathatnék meg a lehető
 leghamarabb e rabbarlangból, mire ez ideig
 nekem — kivülem — senki nem nyújtott se-
 gédekzet. Szabadságodba — mindennel da-
 vezolva — visszehelyezni, azután oltárhoz ve-
 zetni és téged a világ előtt nőmnek, kedve-
 semnek nevezhetni — ez volna az én boldog-
 ságom!... és midőn tudom, hogy e boldog-

léptetendők, akkor remélhető lenne, hogy a
 béke vissza fog térni az elpusztított tartomá-
 nyokba.

A jegyzék eddigi békés hangulatát, mely
 azonban vajmi gyenge reményt nyujt a béke
 fenmaradásához, s legjobban esetben mint a kö-
 rösi szentet viz se használható, sem ártani nem
 fog, több részben a legnagyobbantóbb tartá-
 lom váltja fel. A tél folytán, — mondja ugyanis
 a jegyzék, — némi szünet állott be a csata-
 téren, a tavasz azonban a lázadást újlag fel
 fogja szítani. Azon meggyőződés van elterjedve
 a törökországi kereszténység körében, hogy a
 tavasz új elemekkel fogja szaporítani a felke-
 lét, s hogy azt erősen fogja Kréta és Bul-
 gária, míg Szerbia és Montenegro, melyek ed-
 dig nem minden erőfeszítés nélkül tudták ma-
 gukat a mozgalom körén kívül tartani, azon
 esetre nem lesznek képesek az urakodó áram-
 latnak ellentámasztást s már most is az ország köz-
 véleményének és az eseményeknek nyomása
 alatt azon gondolattal látszanak lassankint meg-
 barátkozni, hogy a hó elolvadásával egridejű
 leg részben égyenek a harcban. — A dolgok
 így állásában az általános béke fenntartására
 a hatalmak közös nyilatkozatuk által határozot-
 tan kijelentik azon akaratukat, hogy megaka-
 dályozzanak oly mozgalmat, mely az egész ke-
 letet elborítással fenyegeti.

E czél eléréséhez azonban szükséges, —
 mondja a jegyzék, — hogy a hatalmak közvetíté-
 sékben tnyekre és nem tervekre támaszkod-
 hassanak.

Csak így adhatnak békés tanácsaiknak
 kellő nyomatékot.

Végül fölemliti a legnagyobb nehézséget,
 mely a keresztényeknek a porta fermánjai
 iránti bizalmatlanságában áll.

Ezekből áll a jegyzék, mely, hogy esz-
 közöli fogja-e a kívánt eredményt, meg fog-e
 felelni a hozzákötött reményeknek, — aig
 hisszük.

Az általa javaslatba hozott reformok, —
 mondja az E-s, — lehetnek még oly életbe-
 vágóan fontosak is, de a tüzfészkekben soha
 sem számolhatnak más méltánylásra, mint a
 gyűlöletre. A nép ösztöne bizonyára kedvező-
 zőleg fogadná azokat, ha szabadon nyilatkoz-
 hatnák, de a szabadsága nincs meg. Az orosz
 hatalom ugyanis egy pillanatot sem fogja szem
 elől téveszteni szerepét, s egy pillanatot sem
 fog elszalasztani, hogy az igazság konkolyában
 tovább is elvessze a vihar magvait.

Ha elődázza is e jegyzék a török birodal-
 om végfelesztését, de másrészt sürgetővé teszi
 e háborúra való állandó készülődést. Ma a
 békében bizonni nem lehet, s így nekünk, mint
 közvetlen szomszédoknak nincs más hátra, mint
 a saját házunk megvédéséről gondoskodni, és
 magunkat oly helyzetbe tenni, melyben a ne-
 talán bekövetkező tűz ellen biztosítva legyünk.

A Kisfaludy-társaság XXVII. nagygyűlése.
 B u d a p e s t, febr. 6.
 (Folytatás és vége.)

A titkári jelentés röviden vázolja a tár-
 saságnak az irósi s általános s szellemi tulaj-
 donjog biztosítása végett kifejtett törekvéseit,
 eimondja, mikép 32 évvel ezelőtől a 44-iki or-
 szágyűlésen ez ügyben tett lépések kellő
 figyelemmel részesítettek, s hogy az eredményt
 csak a Metternich elnyomó rendszere hibosította
 meg, mig most a 67 óta fenálló kormánytól
 haszaltalan zörgetnek. A K. társaság a mult
 nyáron az akadémia kezébe tette le az újret,
 s most a két társulat bizottsága által új ja-
 vaslatot fog készíttetni.

S jelentésem — mondja tovább — csak
 annyira terjedne, hogy az új javaslat: ismét
 újult reményekkel nyujtuk át az országos ha-
 talom kezébe, hogy e reményeket nem
 háborítotok oly hirtelk, melyek szeriet kor-
 manyunk, miután kilencz évig rá nem ért a
 magyar őr, illetőleg a magyar kisló jogait
 önönön hazájában biztosítani, most egyszerre,
 csodálatos sietéssel s a szakértők meghál-
 gátása nélkül, a külföld iróit és kiadóit része-
 stiténé nagylelkü pártolásában, ezáltal az olvas-
 mány dragsága ellen külföldben is panaszok
 szerető magyar közönséget a német könyv-
 árusoknak szolgáltatva ki. Mintha irodalmunk

sem bocsátkozh-
 tom, tehát nem tudom, mi
 maradna más tenni valóm. Tán itt előbb jó
 ama meggyőződésre, hogy hatalmában van s
 ha semmi egyebbe nem kínálkoznék, kényse-
 ríthetem is a válásra. Egy szóval, ha ő ne-
 kem utamban akar állani, én is azt teszem.
 Ha ő az én életemet keseríti, ő ugyanazt meg-
 tőle... oda akarom kényszeríteni, hogy végre
 mindenre í g e a t m o n d . . . Mit szólsz ehöz?
 — Azt — feleltem — hogy ez éhvostant
 tarthat és rozslat végződhetik. Ő beteges; ha
 történetesen szerencsétlenség történnék, azt
 mondanák, hogy te ölted meg.
 — Vigye el őt az ördög! az emberek
 pedig mondják a mit akarnak. Ha megtalálna
 halmi, ugy az sajtó hibája volna. Azonkívül
 R-ben sem fog élete hosszúra nyulni. Nem
 emlékszel rá, az öreg írta, hogy kiméljem,
 mert aggasztóan beteg.
 Napának egy levelére gondolt, mely a
 tavasszon, márczius kezdetén érkezett és mely
 rám igen kellemes benyomást tett.
 — Csodálkozom Pál, hogy nód iránt
 semmi szánalom nincs benned.
 Sajátszerű arcz kifejezéssel tekintett rám.
 — Szánalom! — mondá. — Igen, én
 sajnálom, hogy nem tud élni és az élet győ-
 nyőreit haszaltalan tépelődés és fájdalomként
 cseréli fel. Ez sajnálatra méltó — de végre
 el kellene ama meggyőződésre jutnia, hogy

ezzen változtatni nem lehet és hogy ő, az ő
 helyzetében, az ő szerencsétlen kedélyhangu-
 latával jövöre is csak szenvedésre fog találni
 az életben. Epen azért a józan emberi ész
 azon vágyat érelette meg bennem, hogy minél-
 előbb más hazába költöznék. A ti asszonyias,
 érzélgős részvétetek természetesen mindent
 késéngt fog fel és itél meg. Sobajtoztok jaj-
 gattok, ha egy eszes lény meghal, mintha sok-
 kal nagyobb baj is nem érhetne volna. Kérded,
 vajjon nem jobb-e mégis csak élni!... Igaz
 ugyan, hogy nem valami szép felől fordított
 orral nyujtotni ki, de mégis vannak körülmé-
 nyek, melyek közt ez a legjobb, ez az egye-
 dül, mi valakit érhet.
 — E beszélgetés kinos benyomást tett rám
 azon előérzetnek volt szülője, hogy úgyünk
 nem jó véget érnek.
 — Gondolod tehát, hogy rá nézve a ha-
 lál kívánatos volna? kérdém.
 — Igen, sajtó érdekében — felelte ő.
 — És egyszerűen a miénkben — csa-
 toltam hozzá.
 — Természetesen a miénkben is —
 mondá Pál.
 — De hát nem tartasz ily kívánalmak-
 kat bűnnek?
 — Nem!
 — Akkor hát azt is véled, hogy halálát
 siettetni sem volna bűn?

ság ama nőnek egy szavától függ, és midőn
 meggondolom, hogy azon egy szót kimondani
 nem akarja!... Oh! ha a vágyak öltönnének,
 már rég meggyilkoltam volna őt.

Az én szivem is sokkal jobban volt
 nyoma, mint a hogy azt Pál előtt mutattam,
 de kéns: erülve láttam magam e cselhez fo-
 lyamodni, mert mi lényegesen különböző sze-
 reptet játszottunk. Ő általában igen keveset
 merészlét, én pedig egyszerűen mindent köz-
 kára tettem. Ő tul ragadtán engedte magát
 és sodródó kieszett azonban, én azonban uralko-
 dtam magamon és ez volt előnyöm felette
 a mit el sem is akartam veszíteni.

VI.
 E beszélgetés után a legizgatottabb gondo-
 latok támadtak meg agyamát. Sok abból, mit
 Pál mondott, nem volt új előttem, de hangja
 egészen más volt, mint rendezés és a leggye-
 zesebb szavaknak is kedvezőtlen jelentést
 kölcsönözött.
 (Folyt. köv.)

A „DEBRECZEN” tárczája.

ELMOSÓDOTT NYOMOK.

Bűntényi regény 1. kötetben.

Írta: Achscharumoff Miklós.

Második rész: Júlia.

V.

(Folytatás.)

Mint érted ezt... tréfa volt ez!
 — Nem, komolyan mondom.
 — Mit akarsz hát? Mit tegyek vele?
 Mondd ki nyíltan.
 — En azt nem tudhatom; két éven át
 áltél vele, tehát neked jobban kell tudni, mint
 nekem.
 — Jó, feltéve, hogy ez ugy volna —
 mégis miért nem mondhatod ki véleményedet,
 szój hát, mit gondolsz e tárgyáról; ide hoz-
 m-e őt?
 — Miért?
 — Nem tudom... de valahára mégis
 tlamit tennünk és miután ott vele szóba

